

Aija Töytäri-Nyrhinen, TtL
projektipäällikkö
HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu, ammatillinen opettajakorkeakoulu
etunimi.sukunimi@haaga-helia.fi
vieraileva päätoimittaja

MUUTTUVA OPETTAJUUS – AMMATTIKORKEAKOULUN VOIMAVARA

Opettajan työ ammattikorkeakoulussa on muuttunut viimeisten viidentoista vuoden aikana merkittävästi. Voidaan puhua muuttuvasta tai uudistuvasta opettajuudesta, taikka itse asiassa tänään jo muuttuneesta opettajuudesta. Ammattikorkeakouluopettajuuden muutoksen perustana on sekä elinkeinoelämän, korkeakoulujärjestelmän että oppijoiden muuttuminen.

Kehittyvä ammattikorkeakoulun opettajuus - KEKO -verkosto on opetusministeriön tukema kolmivuotinen (2007-2009) kehittämisverkosto, jossa kehitetään opettajuutta, yhteisöllisyyttä ja johtamista ammattikorkeakouluissa. **Muuttuva opettajuus** asettaa suuria haasteita opettajien osaamiselle sekä uusien pedagogisten innovaatioiden, tutkimus- ja kehittämistyön, opetuksen ja työelämän integroimisen että verkosto-osaamisen suhteen. **Työelämän oppimisympäristöjen** kehittäminen on niin ikään vaativa ja uudenlaista osaamista edellyttävä tehtävä. **Johtamisen muutos** koskee sekä johtajia että opettajia. Koulutusjärjestelmän rakenteellinen muutos asettaa vaatimuksia sekä strategiatyölle että osaamisen johtamiselle.

Tämän verkkolehden artikkelien ja kirjoitusten kautta piirtyy kuva muuttuvasta, muuttuneesta, uudistuvasta tai uudistuneesta ammattikorkeakouluopettajuudesta. Kirjoittajat osuvat sopivasti opettajuuden kehittämisen ytimessä oleviin aiheisiin luonnehtiessaan uudistuvaa opettajuutta ja kirjoittaessaan opettajuuden paradokseista, työelämäyhteistyöstä, johtamisesta, yrittäjyydestä ja opettajan työotteesta ammattikorkeakoulussa.

Opettajuus uudistuu

Laurea ammattikorkeakoulun kehitysjohtaja **Outi Kallioinen** kuvaa artikkelissaan uudistuvaa opettajuutta opiskelijakeskeisenä oppimisen ja T&K-työn integraationa. Oppimistilanteessa on tavoitteena, että kaikki osapuolet eli opiskelija, opettaja ja työelämän toimija, oppivat. Pelkkä ohjaus ja fasilitointi ei enää riitä opettajan toimintana. Opettaja on johtaja, jonka tärkein tehtävä

on luottamuksen rakentaminen. Pedagogiset ratkaisut luodaan siten, että osapuolten kohtaaminen on mahdollista. Kallioinen esittää myös keinoja opettajuuden kehittämiseksi ja perustelee sen tärkeyttä ammattikorkeakoulun menestyksen mahdollistajana.

Yliopettaja **Heli Potinkara** (HAAGA-HELIA ammatillinen opettajakorkeakoulu) pohtii kirjoituksessaan, ketä ammattikorkeakouluissa koskee yrittäjyyskasvatus, kuka on sen asiantuntija ja minkälaista asiantuntijuutta siihen tarvitaan. Potinkara esittää yrittäjyyskasvatuksen määritelmiä, siihen liittyviä käsitteitä, tavoitteita sekä sen asettamia vaatimuksia opettajuudelle ja sen muuttumiselle. Hän pohtii myös, mitä yrittäjyyskasvatus tarkoittaa oppimisen arjessa.

Metropolia -ammattikorkeakoulun klusterijohtaja **Risto Salminen** kirjoittaa artikkelissaan opettajan työn muutoksesta johtajuuden näkökulmasta. Opettajalta vaaditaan muun muassa uuden sukupolven arvomaailman tuntemista. Salminen vertaa kirjoituksessaan opettajan työtä johtamiseen ja pohtii niiden yhteisiä haasteita. Hän esittää, että pedagogiikan uusi suunta saattaa olla opettajien johtamistaitojen lisääminen. Tekstissä avataan myös muutosjohtamista ja kerrotaan mielenkiintoisella tavalla Metropolian Teollisen tuotannon klusterissa tavoiteltavaa uutta opettajuutta opiskelijaesimerkin avulla.

Yksi esimerkki ammattikorkeakouluopettajan laajasta tehtäväkentästä on aktiiviseen kansalaisuuteen tukeminen. Humanistisen ammattikorkeakoulun yliopettaja **Pia Lundbom** pohtii artikkelissaan, miten ohjata ja tukea sivistyksen äärelle ja aktiiviseen kansalaisuuteen. Kirjoittaja näkee osallistumiseen ja vaikuttamiseen tukemisen osana elinikäistä oppimista.

Seinäjoen ammattikorkeakoulun yliopettaja **Kari Salo** on yhdessä HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulun yliopettaja **Merja Draken** kanssa laatinut kanta-aottavan artikkelin ammattikorkeakouluopettajan toimimisesta yrittäjänä. Artikkelia ovat asiantuntevasti ja rakentavasti mutta samalla varsin kriittisesti kommentoineet OAJ:n erityisasiantuntija **Hannele Louhelainen** ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun rehtori **Jussi Halttunen**.

Tavoitteet ja todellisuus – paradoksi?

HAAGA-HELIA ammatillisen opettajakorkeakoulun koulutuspäällikkö **Hannu Kotila** pohtii, mistä opettajuuden muutoksessa on oikeasti kysymys. Hän kirjoittaa, että ammattikorkeakouluopettajuus tulee nähdä työelämäosaamisen näkökulmasta. Kotila esittää neljä paradoksia, jotka kuvaavat sitä

todellisuutta, jossa ammattikorkeakoulun opettajat toimivat. Mikä opettajan työssä onkaan kehittynyt ja ovatko tulokset tukeneet työelämäyhteistyön toteutumista? Mikä nähdään opettajan työnä ja mikä ei-opettajan työnä? Kotila esittää tekstissään myös haasteita opettajan työlle tulevaisuudessa.

Kimmon Mäki toimii yliopettajana HAAGA-HELIA ammatillisessa opettajakorkeakoulussa. Hän pohtii artikkelissaan, minkälainen on hyvä ammattikorkeakoulu ja minkälaisia haasteita sen luominen asettaa johtamiselle. Myös Mäki esittää paradokseja, jotka kuvaavat toiminnan tavoitteiden ja todellisuuden ristiriitaa. Hän kirjoittaa kuilusta puheiden ja toiminnan välillä. Kehittämiskeinona hän ehdottaa keskustelevaa ja neuvottelevaa työkuultuuria, jota luodaan yhteisöjen rekleriopaikeina toimivissa tulkintafoorumeissa.

SAMOK ry:n asiantuntija **Veli-Matti Taskila** haastaa opiskelijänäkökulmasta opettajia miettimään, miten toteutetaan ideaaliharjoittelu. Taskila kuvaa ideaaliharjoittelun elementtejä ja tuo opiskelijaselvityksen perusteella esille piirteitä harjoittelun todellisesta tilanteesta. Opettajia haastaa muun muassa harjoittelun ohjaus -käsitteen laajentaminen koskemaan myös paikkojen hankkimista ja osaavien ohjaajien varmistamista työpaikoilla.

Tutkivaa ja kehittävää – tutkimusta ja kehittämistä

Liisa Suhonen on selvittänyt ammattikorkeakoululehtoreiden käsityksiä tutkivasta ja kehittävästä työotteesta. Hän toimii lehtorina Lahden ammattikorkeakoulussa. Suhonen esittelee artikkelissaan tutkimuksensa tuloksia. Niiden perusteella opettajat kaipaavat lisää keskustelufoorumeja, joissa käsitellään sekä konkreettisiin opetusjärjestelyihin että pedagogisiin kysymyksiin liittyviä käytänteitä tai tutkimuksia. Ammattikorkeakoulujen haasteena on Suhosen mukaan lisätä ja kehittää tiedon ja osaamisen yhteisöllistä luomista ja jakamista edistäviä keinoja sekä ammattikorkeakoulujen sisällä, niiden välillä että työelämän toimijoiden kanssa.

Laurea ammattikorkeakoulun yliopettaja **Teemu Rantanen** ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun yliopettaja **Timo Toikko** käsittelevät artikkelissaan ammattikorkeakoulun tehtävien, erityisesti T&K -työn kannalta varsin ajankohtaista opettajuuden muutokseen liittyvää teemaa eli tutkimuksellista kehittämistoimintaa. He määrittelevät tekstissään, mitä on tutkimuksellinen kehittämistoiminta ja jäsentävät sen metodologiaa. Heidän mukaansa tarvitaan integroitua näkemystä, jossa yhdistyvät projektityön käytännöllinen tavoitteellisuus sekä tieteellisen ajattelun kriittisyys ja systemaattisuus.

Referee –artikkelin ovat kirjoittaneet **Johanna Pihlajamaa, Kirsi Koivunen, Päivi Vesala ja Irene Isohanni** Oulun ammattikorkeakoulusta. He selvittävät artikkelissaan tutkimus- ja kehitystyön kehittämis ehdotuksia ammattikorkeakouluopettajien näkökulmasta. Opettajat perustelivat T&K –työn kehittämistarpeita laadun kehittymisen kannalta. Kehittämiskohteena tuli esille T&K –työn resurssien vahvistaminen. Tutkimuksen mukaan opettajat halusivat lisätä osallistumistaan T&K –työhön ja he halusivat myös kehittää omaa T&K –työtään nimenomaan oman työn laadun kokemisen takia.

Kaikki muuttuu

KeVer –verkkolehden kolumnisti **Mauri Panhelainen** kirjoittaa klassikkoammattista. Hän ottaa kantaa ajankohtaisiin opettajuuden muutoksiin sekä opettajien perus- ja täydennyskoulutukseen. Tarvitaan uudenlaisia, korkeatasoisia täydennyskoulutusohjelmia, joiden avulla vahvistuu ammattikorkeakouluopettajan rooli työelämän kehittäjänä. Ammattikorkeakoulujen johtamiselta Panhelainen edellyttää entistä määrätietoisempaa tukea opettajien osaamiselle ja sen kehittämiselle.

Uudistumisen avuksi

Tässä lehdessä esitellään lisäksi opettajuuden kehittämisen kannalta tärkeitä ja hyödyllisiä kirjoja, joiden teemat vastaavat artikkelien aiheita eli opettajien osaamisen kehittämistä, yrittäjyyttä ja työelämäyhteistyötä. Lisäksi esillä on teos ammatillisen erityisopetuksen tueksi.

Ammatillisilla opettajakorkeakouluilla on yhä kasvava rooli ammatillisen opettajuuden ja opettajien osaamisen kehittäjinä. Tässä lehdessä esittäytyy kaksi Suomen viidestä ammatillisesta opettajakorkeakoulusta, HAAGA-HELIA ja Hämeen ammattikorkeakoulu.

Tämän verkkolehden artikkeleissa kuvataan opettajuuden muutosta sekä esitetään haasteita ja keinoja sen kehittämiselle. Nyt on jokaisen ammattikorkeakoulun aika varmistaa omiensa osaaminen ja paneutua sen kehittämiseen, jotta menestyksen voimavarat säilyvät. Toivon, että näiden kirjoitusten lukeminen herättää halua ja intoa sekä aitoa kiinnostusta ja todellisia toimenpiteitä opettajuuden kehittämiseksi ammattikorkeakouluissa. Kuten kolumnissa kirjoitetaan, ”kaikki muuttuu, ja me muutumme sen mukana.” Toivottavasti.

Antoisia lukuhetkiä!